

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE ZAPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor:
2857 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2857 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXVII Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23. ILL. PETEK. 24. AVGUSTA (AUGUST 24). 1945 Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 165
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Japonska utrpela strašne izgube vsled zračnega bombardiranja

General MacArthur naznanil, da bo dokument o kapitulaciji Japonske podpisan na ameriški bojni ladji Missouri v Tokijskem zalivu prihodnji teden. Člani japonskega generalnega štaba dobili ukaz, da morajo potegniti vse vojake iz krajev, katere bodo zasedle zavezniške čete. Rusi se izkrcali na otokih Kurilske grupe, v Port Arthurju in Darienu. Mandžurija pod kontrolo sovjetskih sil. Kitajske čete bodo zasedle Hongkong, Formozo in del Sijama

SAN FRANCISCO, 23. avg.—Tokijski radio je poročal, da je Japonska utrpela strašne izgube človeških življenj radi zračnega bombardiranja. V teh bombnih napadih je bilo ubitih 260.000 oseb, 9.200.000 pa je ostalo brez strehe. Med temi je 412.000 ranjenih.

Izmed 206 mest je 44 mest skoraj popolnoma porušenihi—37 drugih mest je porušenihi do 30% ali več; med temi je tudi glavno mesto Tokio. 2.210.000 hiš je bilo popolnoma uničenih ali poškodanih do tal.

Največje žrtve so bile v Hirošimi in Nagasaki, kamor sta treščili atomski bombi. Mesto Nagasaki, kamor je treščila druga atomska bomba, je popolnoma razdejano, kakor tudi vsa okolica na 10 milj dajave.

Manila, Filipini, 23. avg.—General Douglas MacArthur, vrhovni poveljnik zavezniških sil, je naznanil, da bo dokument o kapitulaciji Japonske podpisan na ameriški bojni ladji Missouri v Tokijskem zalivu 31. avgusta. To je prvo uradno naznanilo, da bo kapitulacija podpisana na tej bojni ladji, ki se je udeležila bombardiranja japonske celine v juliju.

V imenu Amerike bo dokument podpisal admiral Chester W. Nimitz, v imenu Velike Britanije admiral Bruce Fraser, v imenu Rusije general Kuzma Nikolajevič Derevjanko, v imenu Avstralije general Thomas Blamey, v imenu Holandije general L. H. Van Oyen, v imenu Kitajske general Hsu Youngčan, v imenu Francije general Jacques Le Clerc, v imenu vseh zavezniških generalov general MacArthur. Kanada in Nova Zelandija še nista imenovali reprezentantov.

MacArthur je potrdil tokijsko poročilo, da bo dospel na japonsko celino prihodnji torek. Mogočne zavezniške sile se bodo izkrcale na japonski celini prihodnjo nedeljo. Enote zavezniških bojne mornarice bodo koncentrirane v bližini japonskih otokov v času izkrcavanja vojaških čet.

Člani japonskega generalnega štaba so dobili ukaz, da morajo potegniti vse vojake iz krajev, katere bodo zasedle zavezniške čete. V teh bodo ostali le oddelki japonske policije in orožniške sile in skrbela za vzdržanje miru in reda. Z zavezniškimi četami vred se bodo izkrcali na japonski celini enote ameriškega Rdečega križa. Te bodo skrbela za zavezniške vojne ujetnike in civiliste, ki se nahajajo v japonskih taboriščih. Glavni stan sodi, da se nahaja 32.000 vojnih ujetnikov in civilistov v taboriščih. Vsi bodo osvobojeni.

London, 23. avg.—Ruske čete so se izkrcale na japonskih otokih Kurilske grupe, ki leže zapadno od ameriških Aleutskih otokov. Čete so pripeljale transportna letala.

Moskva, 23. avg.—Ruske čete izkrcali tudi v Dairenu in Port Arthurju, pristaniščima na Japonskem, ki ju je Rusija izgubila pred 40 leti v vojni z Japonsko. Obe luki sta ob polotoku Kwantungu v bližini Mandžurije.

General De Gaulle v Washingtonu

Važni razgovori
s predsednikom
Trumanom

Washington, D. C., 23. avg.—General Charles de Gaulle, predsednik začasne francoske vlade, je večeraj dospel v Washington, kjer bo ostal tri dni. Iz Francije v Washington se je pripeljal z letalom.

Takoj po prihodu se je general odpravil v Belo hišo, kjer so ga pozdravili predsednik Truman in nekateri člani kabineta. Godbe so igrale francosko in ameriško narodno himno na vrtu pred Belo hišo, ko je dospel general s svojim spremstvom, člani štaba in svetovalci.

Zvečer se je vršil banket generalu v počast. De Gaulle bo imel važne razgovore s Trumanom, nanašajoče se na ameriško pomoč Franciji. V prvi izjavi, katero je general podal na sestanku s časniki pri prihodu v Washington, je naglasil, "da mora Amerika prevzeti vodilno vlogo v organiziranju sveta v soglasju z načeli, za katere so se zavezniški borili v vojni. Ako ne bi bila Amerika posegla v konflikt pod vodstvom Roosevelta in pozneje Trumanu, bi ne bilo bodočnosti za Evropo in za Azijo. Ljudstva bi bila vržena v suženjstvo."

Ali bo De Gaulle uspel in pridobil Trumanu na svojo stran z namenom, da bo Amerika pomagala Franciji, da se postavi na trdne noge, bo kmalu znano. Gotovo je, da bo general iskal oporo v prizadevanjih, katerih cilj je ustanovitev mednarodne cone v Pustenju. Ta cona naj bi bila odboj med Francijo in Nemčijo.

Prihodnji ponedeljek bo De Gaulle obiskal Chicago, kamor ga je povabil župan Kelly. General bo gost mesta in Čikaške trgovske zbornice na banketu, ki se bo vršil v hotelu Blackstone.

Besednik kitajske vlade je izrazil upanje, da se bodo ruske čete ukamile iz Mandžurije po začasni okupaciji te dežele.

Guam, 23. avg.—Japonska vojaška posadka na Milu, otoku Maršalske grupe, katerega so ameriške sile obšle v skakanju od otoka do otoka, se je podala Amerikanom. Izolirane japonske vojaške posadke se nahajajo tudi na drugih otokih in pričakuje se, da se bodo kmalu podale.

Amerika povečala pritisk na Rusijo

Državni tajnik
Byrnes predlaga
posvetovanja

Washington, D. C., 23. avg.—Nove komplikacije so nastale v odnosih med Sovjetsko unijo in Ameriko zaradi politične organizacije balkanskih držav. Državni tajnik James Byrnes je označil rumunsko vladno za komunistično, katero Amerika ne more priznati. On je predlagal posvetovanja med reprezentanti vseh sil v Rumuniji, Bolgariji in Ogrski, bivših satelitov osi.

Rumunski kralj Michael je apeliral na velesile za intervencijo. To dejstvo je pravkar razkril Byrnes. On je tudi naznanil, da se je Amerika odzvala apelu in da ji bo Velika Britanija sledila.

Byrnes se sklicuje na provizijski dogovor, sklenjenega na konferenci velike trojice v Jalti na Krimu, ki določajo posvetovanja med velesilami. On je opozoril sovjetsko vladno, naj ne stori nobenega koraka, ki bi lahko zavril rešitev problema. Postavil se je v pozo, da sta Amerika in Velika Britanija državi, ki lahko odločata v zadevah rekonstrukcije Rumunije in drugih balkanskih držav.

KONGRES MORA SKRBETI ZA UPO- SLITEV DELAVCEV

Murray posvaril člane
senatnega odseka

VLADA NAJ PRE-
VZAME TOVARNE

Washington, D. C., 23. avg.—Kongres je bil posvarjen, da se bo ameriško ljudstvo obrnilo proti privatnemu kapitalizmu in ga zavrglo, če ne bo sprejel zakonski načrt polne zaposlenosti. Svarilo je izrekel Philip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, pred člani senatnega odseka za bančne in denarne zadeve, ki vodi zaslišanje o načrtu polne zaposlenosti. Avtorja načrta sta senatorja Wagner in Murray.

"Delavsko gibanje podpira privatna podjetja, zeno pa zahteva od njih akcije, da bodo tovarne, ki so bile udeležene v produkciji vojnega materiala, uposlile delavce," je rekel Murray. "Če ne bodo izpolnile pričakovanj, bodo delavci pritiskali na vladno, naj jih prevzame in obratuje na isti način kot jih je v vojnem času. V Ameriki so ljudje, ki se ne strinjajo s programom polne zaposlenosti in produkcije. Naučili se niso ničesar iz izkušenj in mislijo, da bo vse ostalo po starem. Amerika se je znašla v čudnem položaju. Dočim druge zavezniške države rešujejo problem rekonstrukcije, Amerika ne ve izhoda iz izobilja."

Murray je predlagal, naj kongres sprejme poleg učrta polne zaposlenosti tudi druge načrte, ki so mu bili predloženi. Med temi so Kilgorejev načrt, ki določa zvišanje brezposelnostne podpore na \$25 na teden, ki naj bi se plačevala najmanj 26 tednov v letu.

Amendment senatorja Pepperja glede zvišanja minimalne plače od 40 na 65 centov na uro.

Wagner-Murray-Dingellov načrt glede raztegnitve sistema socialne zaščite, ki naj bi kril tudi poljedelske delavce in hišne uslužbence.

Večja federalna pomoč vojnim veteranom.

Vladna kontrola atomske sile. Murray je dejal, da privatni monopoli ne smejo dobiti kontrole nad atomsko silo, temveč vlada. Vlada mora skrbeti, da bo ta sila služila človeštvu.

Nova vladna kriza v Argentini

Buenos Aires, Argentina, 23. avg.—Nova vladna kriza je nastala, ko je finančni minister Celerino Alonso Irogoyen resigniral. On je izrekel senzacionalno obdolžitev, da argentinski generali, ki niso člani vlade, zahtevajo dodatne vsote iz državne blagajne. Pričakuje se, da bodo sledile nadaljnje resignacije ministrov, ki se ne strinjajo s politiko predsednika Edelmira Farrellia.

Predsednik sirijske vlade resigniral

Beirut, Sirija, 23. avg.—Premier Fares Elkhoury je resigniral po viharni debati v parlamentu, v kateri so poslanci ostro kritizirali zunanjo politiko vlade. Premierja so obdolžili, da ni storil nobenega koraka, da francoske in britanske čete zapuste deželo. Poleg premierja so resignirali tudi štirje člani vlade.

Obračunava proti holandskim izdajalcem

Haag, Holandija, 23. avg.—Tu se je pričela obravnava proti holandskim izdajalcem. Pred sodiščem je dvanaest obtožencev. Državni prokurator je zahteval smrtno kazen za vse.

Rusija proti nadziranju volitev

Vlada pojasnila
svoje stališče

Moskva, 23. avg.—Izvestja, glasilu vlade, poročajo, da je Rusija proti zavezniškemu nadziranju volitev v osvobojenih evropskih državah, ker je to direktno vmešavanje v notranje zadeve teh držav.

Uvodnik, katerega je objavil ta list, je v bistvu uradno pojasnilo stališča sovjetske vlade. To je, da se Rusija ne strinja z Veliko Britanijo, Ameriko in Francijo, da bi te nadzirale volitve v Grčiji in drugih osvobojenih evropskih državah.

Stališče, ki ga je zavzela sovjetska vlada, je klobuta Veliki Britaniji, Ameriki in Franciji, ki so sklenile dogovor tudi glede nadziranja volitev v Bolgariji, Rumuniji in na Ogrskem, država, ki spadajo v rusko sfero vpliva.

"Neglede na obliko, ki ga zavzame takozvano nadzorstvo volitev, je očitno to, da tako nadzorstvo je v bistvu vmešavanje v notranje zadeve drugih držav," pravi uvodnik. "Namen nadzorstva je zunanja kontrola držav."

Uvodnik dalje pravi, da je prišlo vprašanje nadzorstva volitev ne samo v Grčiji, temveč tudi v drugih državah, na površje na konferenci velike trojice v Potsdamu, Nemčiji. Rusija se je že takrat izrekla proti nadzorstvu. Ker sta Velika Britanija in Amerika naznanili, da ne bosta priznali bolgarske vlade, ki pride na krmilo po volitvah prihodnje nedelje, je Rusija namignila, da ne bo priznala grške vlade, ki bo izvoljena pod vplivom Velike Britanije.

Sestanek zaveznikov na Dunaju

Dunaj, Avstrija, 23. avg.—Poveljnik okupacijskih sil štirih velesil—Rusije, Velike Britanije, Amerike in Francije—se bodo danes sestali na seji v avstrijski prestolnici. Razpravljali bodo med drugim o krakih za olajšanje bede prebivalcev. Ljudje na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih stradajo.

Letalska črta med Rusijo in Ameriko

Moskva, 23. avg.—Maršal Astakov, načelnik administracije civilnega letalstva, je naznanil letalsko zvezo med Rusijo in Ameriko po črti preko zapadne Evrope. Moskva vzdržuje letalski promet z Berlinom, Londonom in Parizom.

Francoska vlada sprejela povabilo

Pariz, 23. avg.—Vlada je sprejela povabilo Velike Britanije in Amerike, naj sodeluje z zavezniško kontrolno komisijo pri nadziranju splošnih volitev v Grčiji, ki se bodo vršile prihodnji mesec. Vlada je izrazila obžalovanje, ker je sovjetska Rusija zavrnila povabilo za sodelovanje pri nadziranju volitev.

Eksplodizija v italijan- skem premogovniku

Rim, 23. avg.—Pet rudarjev je bilo ubitih in enajst ranjenih pri eksploziji plina, ki se je pripetila v premogovniku pri Colomieri. V premogovniku se je nahajalo čez sto rudarjev v času eksplozije.

Francija dobi sladkor iz Anglije

London, 23. avg.—Francija bo dobila iz Anglije 50.000 ton sladkorja in 10.000 ton maščobe na podlagi sklenjenega dogovora. V Franciji je občutno pomanjkanje sladkorja.

Domače vesti

Radijski program

Chicago, 23. avg.—V nedeljo, 25. avg. ob 3:30 popoldne bo po radijski postaji WGN oddajen program za zbiranje pomoči Jugoslaviji. Program bo oddajal Ameriški odbor za jugoslovanski relief. Po 1. sept. bo urad tega odbora na 123 W. Madison st. v sobi 1115 (tel. Central 8418-9).

Nov grob v Illinoisu

Springfield, Ill., Dne 24. avg. je v bolnišnici St. John's umrla Antonia Golob, roj. Šerak, stara 55 let in doma iz Zagorja ob Savi. Tukaj zapuša moža, v Nemčiji pa dve sestri, ako sta še živi. Bila je članica društva 47 SNPJ in civilno pokopana.

Iz Clevelanda

Cleveland, 23. avg.—Cpl. Edward J. Rozance, sin družine John Rozance iz Collinwooda, se nahaja v Darnall Hospitalu v Danvillu, Ky., kjer sta ga očče in mati obiskala zadnji teden. V armadi sta tudi njegova dva brata, Ivan v Berlinu z okupacijsko silo, Victor pa v Maxtonu, N. C.—Na 30-dnevni dopust je prišel Stanley B. Gubanc, G. M. 2/c, ki služi pri mornarici že tri leta in pol. Dne 28. jul. se je poročil z Betty Barna iz Toleda, O.—Ponovno se je moral podati v bolnišnico University Srečo Eržen. V bolnišnici se nahaja tudi hčerka Christine Nestor.—Andrew Pezdir iz Collinwooda je tako privlačen "jager", da se srne karvanje zaletavajo. Ko se je prejšnjo nedeljo peljal na farmo v Madison, O., je pri grmu ob cesti nenadoma opazil dve srnici. Ustavil je avto in pustil, da sta šli preko ceste. Takoj za njima jo je pa prikolovratila njuna mama, velika kot telica, in se zataknila v Andrejev avto s tako silo, da mu je napravila za \$80 škodo. Pri tem se je tudi sama polomila. Ker je Andy precej usmiljen, ji je s puško pomagal na oni svet. Veselil se je že, da bo prišel do srnje pečene na cenen način in tudi brez poltov, toda na lice mesta je prišel šerif in mu odpeljal srno. Njega je bil pohvalil, da je prav storil, ko jo je ustrelil, ker mu je napravila tako škodo na avtu, toda njenega mesa ne bo jedel. Častno je bil odpuščen iz armade William A. Eisenhardt, ki je služil pri bombnem kadru, bil 27 mesecev preko morja, največ v Italiji, in si zaslužil 135 pointov in več odlikovanj.—Častno je bil odpuščen iz armade Frank Ivančič, sin družine Joe Ivančiča iz Madisona, O., v armadi tri leta in preko morja 34 mesecev. Boril se je v Afriki, Italiji, Franciji in Nemčiji.

Škof predlaga prelom odnošajev s Španijo

New York, 23. avg.—Lewis O. Hartman, metodistični škof iz Bostona, je naslovil pismo predsedniku Trumanu s priporočili, naj Amerika pretrga diplomatske in ekonomske odnose s španskim režimom diktatorja Franca. On trdi, da Amerika ne bi smela nikdar priznati tega režima, ki je s pomočjo nacijske Nemčije in fašistične Italije prišel na krmilo in uničil špansko republiko. Hartman je poslal pismo Trumanu kot načelnik Ameriškega odbora, ki vodi kampanjo za restavriranje španske republike.

Unija zahteva akcijo proti senatorju

Chicago, 23. avg.—Krajevna unija federalnih uslužbencev, včlanjena v Kongresu industrijskih organizacij, zahteva postopanje proti senatorju Bilbu, demokratu iz Missisipija. Sprejela je resolucijo z ostrim obsojdenjem senatorja, ker podžiga rasno sovražstvo. Resolucija naglašja, da Bilbo dela sramoto senatu in deželni in dolžnost senata je, da ga izključi.

NESOGLASJE O OBNOVI BAL- KANSKIH DRŽAV

Diskuzije na prvi seji
sveta zunanjih
ministrov

FINSKA VLADA BO PRIZNANA

Washington, D. C., 23. avg.—Nesoglasje, ki se je pojavilo med Ameriko in Veliko Britanijo na eni strani in sovjetsko Rusijo na drugi glede politične obnove Rumunije, Bolgarije in Ogrske, bivših satelitov osi, bo predmet diskuzij na prvi seji sveta zunanjih ministrov veseli, ki se bo pričela v Londonu prihodnji mesec.

Doznava se, da sta Amerika in Velika Britanija zavzeli po posvetovalnih isto stališče na pram Rusiji. Obe sta obsodili komunistično dominacijo balkanskih držav in sovjetske ukrepe glede rekonstrukcije. Stališče Amerike bo pojasnil državni tajnik James Byrnes na konferenci zunanjih ministrov.

Amerika je obvestila Rusijo, da ne ugovarja sovjetskemu vplivu v sosednih državah, dokler prebivalci teh lahko organizirajo nove vlade na demokratični način in pri volitvah, ki morajo biti splošne in tajne. To se očituje iz deklaracije, da bo Amerika priznala reorganizirano finsko vladno.

Znano je, da je ameriški državni departament vedno obsojal sovjetske politične manevre na Balkanu, kjer se križajo ruski in britanski interesi. To pojasnjuje, zakaj je Byrnes obsodil razpis volitev v Bolgariji, ker se bodo po njegovi izjavi vršile pod sovjetskim vplivom.

Ernest Bevin, zunanji minister v britski delavski vladi, je v svojem prvem govoru v parlamentu, odkar je prevzel položaj, tudi obsodil režime Bolgarije, Rumunije in Ogrske. Dejal je, da so vsi pod dominacijo sovjetske Rusije.

Byrnes trdi, da je bolgarska "domovinska fronta" kombinacija več političnih strank, ki imajo skupno listo kandidatov. Neglede na to, kako bodo državljani volili, bo vlada, ki pride na krmilo, pod dominacijo komunistov in voditeljev, ki so naklonjeni sovjetski Rusiji.

Apel francoske vlade zavrnjen

Državni departament
naznanil odločitev

Washington, D. C., 23. avg.—Amerika, Velika Britanija in Rusija so zavrnile apel francoske vlade za udeležbo pri ceremonijah, ki se bodo vršile, ko bo Japonska podpisala dokument o kapitulaciji. Apel je sledil naznanilu, da bodo Avstralija, Kanada, Nova Zelandija in Holandija reprezentirane.

Odločitev je naznanil državni departament po posvetovanjih z reprezentanti velesil. Francoska vlada je upala, da bo apel dobil zadovoljiv odziv, kar bi povečalo njen prestiž.

V imenu francoske vlade je apel predložil državnemu tajniku Byrnesu Henri Bonnet, francoski poslanik v Washingtonu. V tem je med drugim rečeno, da je bila Francija v vojni z Japonsko od zahrbtnega napada na Pearl Harbor.

Britska armada bo sprejemala ženske

London, 23. avg.—Uradno naznanilo pravi, da bo Britska redna armada sprejemala ženske. Nadomestile bodo one vojake, ki opravljajo pisarniška dela.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNICE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena društva (Ivan Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co. \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Člene glaslov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (August 31, 1945), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono- vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Spreobračanje Nemcev

Soditi po politiki, katero zasledujejo ameriške okupacijske sile v Nemčiji, je slednja zašla na napačno pota in se oklenila hitlerizma vladetega, ker je bila—prema! Vse to meče čudno luč na ameriško politično mišljenje in na demokratske koncepte v vladajočih krogih. Po njih mišljenju hitlerizma niso vrgle na površje slabe gospodarske razmere, velika kriza, v kateri se je Nemčija znašla pred 15 leti, kakor mu tudi ni prilivala imperialistična versajska pogodba, marveč—pomanjkanje vere...

In tako zadnje čase čitamo, da je vsa politika ameriških okupacijskih sil usmerjena za tem, da duhovščina, protestantovska in katoliška, dobi čim večjo moč v Nemčiji. Povsod jo silijo na krmilo krajevnih vlad. Seveda na podpreja mesta. Mimogrede naj omenimo, da dela enako tudi general Franco v Španiji od začetka svojega krvavega režima.

Že večkrat smo čitali, da si ameriške oblasti prizadevajo, da pride na krmilo provizorične nemške vlade, kadar bo ustanovljena, znani luteranski pastor Herman Niemueler, ki je v prvi svetovni vojni potapljal zavezniške ladje kot podmornski kapitan. Po vojni se je pa posvetil reševanju duš, kar ni posebno težko delo. Ko je prišel Hitler na krmilo, se je z njim nekaj spril, toda ne radi političnih, marveč radi verskih vprašanj. Ko je bil po zrušenju nacističnega režima osvobojen iz koncentracijskega taborišča, je dejal, da se je Hitlerju takoj v začetku vojne ponudil za podmorniškega kapitana—da bi zopet lahko potapljal zavezniške ladje. Kljub temu bi ga pa ameriški politiki radi postavili na krmilo Nemčije! To morda vladetega, ker je politično—reakcionarec.

Predvsem se čudimo ameriškim delavskim voditeljem, ki slepo capljajo za to vladno politiko. In capljajo zato, ker jo odobravajo. Med temi je tudi Joseph D. Keenan, tajnik Čikaške delavske federacije (ADF), ki se je zadnje dni vrnil iz Nemčije, kjer ima pozicijo "delavskega svetovaleca" pri okupacijskih oblastih.

Na svojem povratku v Chicago je zelo poudaril potrebo religije v Nemčiji. "Z reestablishmentom cerkve in delavskih unijs kot svobodnih, demokratskih organizacij bomo prišli do demokratskega voza v Nemčiji," je dejal Keenan. O potrebi demokratskih političnih strank, ki so končno edini demokratski politični voz, ni črnil besede. Dostavil pa je, da so "v par tovarnah dovolili delavcem, da so si izvolili svoje zastopnike." V "spreobračanju" Nemcev je cerkev na prvem mestu, potem šele unije tu in tam—vsaj v "par tovarnah"... Ni čudno, ako "osvobojenim" narodom v Evropi ni dosti za tako—"demokracijo."

Konec "lend-leasea"

Zadnje dni je vladni odbor za vojno produkcijo prekal celotno vlogo, s katerimi je bila podvržena vladni kontroli vsa produkcija vojnih in tudi civilnih potrebščin. Suspendiranih je bilo blizu 200 kontrolnih ediktov in v moči jih še ostane le okrog 40. Sešamo bodo odpravljene tudi te restrikcije. V vrstah "free enterprizerjev" je to napravilo veliko veselje.

Najvažnejši odlok pa je prišel zadnji terek iz Bele hiše, ko je predsednik Truman prekal najemninsko-posojilni zakon, ki je boljše poznan kot "lend-lease". Za ameriške davkoplačevalce je to dobra novica, ne pa za Anglijo in Rusijo, kakor tudi ne za razbito in lačno Evropo, za Filipince in Kitajce in za latinsko Ameriko.

Vse te države, članice združenih narodov, so zadnja leta prejele od Amerike ogromne količine vojnega in drugega materiala—živeža, strojev, medicinskih potrebščin etc. etc. Vrednost tega materiala presega 41 milijard dolarjev—precej več kot je ta dežela potrošila direktno v prvi svetovni vojni. V zameno je Amerika prejela od zaveznikov, največ od Anglije in njenih dominijonov, za manj kot 6 milijard dolarjev "lend-lease" potrebnih—do 31. marca t. l. za \$5,500,000,000.

Največ lend-leasea je prejela Anglija, in sicer za 29 milijard dolarjev z njenimi dominijoni vred. Rusija je na drugem mestu z 10 milijardami, Francija na tretjem s \$510,000,000, Kitajska na četrtem s \$362,000,000, republike latinske Amerike \$335,000,000, vse ostale države pa so prejele za eno milijardo potrebnih. Več kot polovica tega lend-leasea je bilo v obliki strojev, živeža in drugih potrebščin, ki ne spadajo med vojni material.

Vsega tega je zdaj konec. S preklicanjem tega zakona je predrednik ustavil tudi vsa naročila, ki so jih imele prizadete države v tej deželi pri raznih podjetjih na račun lend-leasea. Ta neizgovljena naročila znašajo dve milijardi dolarjev. Ustavil ali "zaprl" je tudi lend-leaseane zaloge, ki jih ima Amerika preko morja; te zaloge, v pretežni večini živež, se cenijo na poldrugo milijardo dolarjev.

Ta nenadna predsednikova akcija, do katere je moralo sicer priti prej ali slej, je zelo hud udarec posebno za razbito in lačno Evropo, Filipince in Kitajce. Zelo prizadeta bo Anglija, katere bi se bila brez lend-leasea pomoči že zdavnaj skušala in tudi trpela veliko lakoto. Njena delavska vlada se je zdaj nenadoma znašla pred novim problemom.

Zdaj se bodo morale vse prizadete države poslužiti enake metode. Francoska vlada je z Ameriko namreč že sklenila posebno pogodbo, s katero se je obvezala, da bo plačala vsa naročena lend-leasea pomoč z obrestmi vred po 2½%. Domneva se da, bodo tudi druge države lahko dobile enake pogoje od Amerike, to je za njeno bodočo pomoč, ki pa bo slonela na komercialnih principih, ne več na goli dobrosrčnosti.

Glasovi iz
naselbinPRIMORSKA SLO-
VENKA PIŠE

Midway, Pa.—To je moj drugi dopis v Prosveti. Minilo bo kmalu dve leti, odkar sem zadnjič pisala. Rada čitam dopise, posebno od naših Primorcev in Primork.

Tudi moj namen je malo opisati življenje in trpljenje Primorcev pod italijansko vladjo. Razmere na Primorskem so mi bile dobro znane, kajti ni še poteklo deset let, odkar sem prišla v Ameriko. Tudi jaz imam dobro zapisane tiste italijanske krvoloke, ker imam grenkekušnje z njimi.

Letos je poteklo 15 let, odkar so padli od italijanskih krogel naši štirje mučeniki na bazo-viškem vrhu. Imena teh narodnih mučnikov, ki so prelili svojo kri za Primorsko, so: Bidovec, Mariuš, Miloš in Valenčič. Bidovec je bil najmlajši med njimi, komaj 22 let star, toda najkrajnejši, ker je zakril fašistom pred smrtjo, "le streljajte! Štiri boste ustrelili, nas pa je 400,000."

Valenčiča so pred smrtjo silno mučili, kajti bil je ves pretepen, brez nohtov na nogah in rokah. Tisti, ki danes kriče po vsem svetu o civilizaciji, so ga živinsko mučili.

Edini Slovenec, ki je bil priča usmrtitve, je bil zdravnik Franc Ambrožič, doma iz Slavne pri Postojni. Seveda o tem se tedaj ni govorilo v javnosti, kajti to je bila samo javna skrivnost. Govorili so, da je bil oblečen v fašistični uniformi, katero mu je posodil neki fašist, ko sta se skupaj peljala na bazo-viški vrh.

Valenčič ni imel svojcev in je živel pri svojem bratranecu Urbančiču iz Bača pri St. Petru na Krasu. Delal je v Urbančičevi lesni tovarni kot poslovo-dja.

Urbančič je vse poskusil, da ga ne bi fašisti usmrtili, a je bilo vse zaman.

Italijani so se zelo za ušesi praskali, ker jim je pobegnil Tomaškov Joško (to je domače ime, pravo ime sem pozabil), doma iz Zagorja pri St. Petru. Nekaj časa se je potikal okrog, potem pa je pobegnil v Jugoslavijo. Bil je najhujši sovražnik Italijanov in v časopisih so ga nazivali "bestia nero" (črna žival). Njega sem poznala, ker je bila njegova žena sestra od mojega svaka.

Osebnost sem poznala tudi Valenčiča, kajti prišel je z Joškom k mojemu svaku na obisk. Bila sta velika prijatelja in skupaj delala. Ko jim je Joško popihal, so hoteli aretirati njegovo ženo, toda tudi ona jim je pravčasno ušla.

Ker sta imela dva otroka, so mislili, da ju bodo poslali v Trst v otroški zavod, toda ju je druga sestra mojega svaka, njuna teta, srečno odpeljala v Jugoslavijo. Pozneje smo zvedeli, kako grozna je bila pot, predno so otroka prenesli preko meje. Morali so plezati preko skal in otroka spuščati na vrhove v globoke prepadе, kajti poslužiti so se morali najgrše poti, ker je bila meja povsod zastražena.

Ob 15-letnici mučeniške smrti zgoraj imenovanih primorskih mladeničev jim izrekam časten spomin! Ako bo Primorska res osvobodena, kar si želi vsak Primorec tukaj in v stari domovini, potem naj bi bil bazo-viški vrh spominski kraj za vse Slovence.

Opisala sem samo neka spominov, ki pričajo o tisti ita-

ljanski "civilizaciji," ki smo jo okusili vsi primorski Slovenci. Mi to njihovo "civilizacijo" preklinjamo in jo bomo do konca svojih dni.

Skrbno zasledujem sedanji položaj primorskih Slovencev in kar groza me strese ob misli, če ne bo Primorska priključena Sloveniji. Ali se bo nadaljevala Golgota primorskih Slovencev?

Italijani kriče, da je njihova Julijska Benečija. Kako morejo nevarnežati kaj takega trdit! V Ameriko sem prišla oktobra 1935 in do tistega časa nisem poznala niti enega Italijana, ki bi bil star deset let in rojen na Primorskem. Kar jih je bilo, so se vsi priključili iz Italije in nesramno odvezali kočček kruha iz naših ust, potem pa so se šopirili, da so oni gospodarji in kako se jim dobro godi.

Čitala sem, kako se neki Američan joče in tudi Angleži, češ, kako bodo Italijani živeli brez Primorske? Zakaj pa niso poprej vprašali, kako so živeli primorski Slovenci, ki niso imeli zaslužka, davke pa velike? Koliko primorskih mladeničev in deklet je pobrala jetika radi podhranjenosti! Poznala sem precej močnih kmetov in delajo, da niso mislili, da lahko toliko potrpijo, kajti vso košnjo in žetev smo opravili brez koččka kruha.

Navadni delavec je zaslužil na dan samo osem do deset lir, za kilogram sladkorja pa je moral plačati 12 lir, za 100 kg moke 200 lir. No, potem pa živi, če moreš! To sta samo dva primera. Kmet je plačeval tako visoke davke, da je z vsakim letom bolj in bolj lezel v luknjo.

V naši fari ni bilo poprej nikoli orožnikov, odkar pomnijo stari ljudje, z okupacijo Italije pa smo imeli šest ali osem karabinerjev; poprej smo imeli tri učitelje, pod Italijo pa osem ali deset, ki so bili vsi fašisti. Prav tako smo dobili Italijana za župana, dva občinska tajnika in slugo. Razumljivo, vsi so bili Italijani, ubogo slovensko ljudstvo pa je moralo rediti te fašistične lenuhe, dočim je samo stradalo.

Zakaj ne bi dala Anglija kos svoje države Italiji, ko se tako boji, kako bodo živeli Italijani? Primorci imajo svoje izkušnje in ni ga človeka na svetu, ki bi jih spet premotil in prodal. Otroke so v šoli pretepali in teptali s čevlji po bosih nogah, tako da so imeli vse prste plave in krvave. Da, tako kulturo so nam prinesli Italijani! Vrag naj vzame njih in njihovo kulturo! Naj se poberejo tja, odkoder so se pripteli, Primorci pa se naj povrnejo domov iz vseh krajev sveta, kamor so jih izgnali Italijani, in videli bomo čigava je Primorska!

Dosti hudega smo prestali, toda papež je molčal in ni niti enkrat odprl svojih ust v obrambo primorskih Slovencev. Katoliški duhovniki, papežovi zastopniki, so nas učili, naj molimo za posvetno gospodo in da ji moramo biti pokorni. Fej, na tako učenje! Po cerkvah smo molili tudi za Rusijo. No, kdo je rešil Rusijo? Ali morda naša molitev, ali rdeča armada?

Svetovala bi našim duhovnikom v Ameriki, ki se tako grdo prepirajo in sejejo sovraštvo med slovenskim narodom, naj gredo v cerkev, zaupajo v Boga in molijo za Jugoslavijo, pa bo Bog vse prav uredil, saj zaupate v njega in kar se na sve-

tu zgodi, je njegova božja volja. Torej je tudi božja volja, da se je jugoslovansko ljudstvo otreslo gnile monarhije in tistih požeruhov, ki so se redili na račun ljudskih žuljev. Ali je tudi to božja volja, da se je v tej vojni prelilo toliko nedožne krvi?

Na koncu naj še ugotovim, da je Italijan Italijan, kajti Primorec se ni nič bolje godilo, ko še ni bilo Mussolinija na krmilu. Med Italijani in primorskimi Slovenci je tak prepad, da ga ne bi mogel premostiti ves svet.

Primorsko ljudstvo si je želelo 25 let vojne, kajti želja po svobodi je bila večja kot pa bojazan pred vojnimi grozotami. In končno, po tolikih letih trpljenja, je Primorsko osvobodila jugoslovanska vojska, toda zavezniški hočejo pahniti naše Primorce v pekel.

Primorskim fantom, ki se tu nahajajo kot italijanski ujetniki, želim srečen povratek v njihove rojstne kraje. Mogoče se bomo še kdaj srečali na Primorskem!

Moj sin mi je pisal, da bo šel po vojni in odpustitvi iz službe Strica Sama pogledat v Jugoslavijo. Tam ima starega očeta in mater, ako sta še živa. Sin se nahaja na Pacifiku kot ameriški mornar. Želim, da se vsi naši fantje kmalu povrnejo domov.

Mary Urbančič.

PISMO IZ BELE KRAJINE

Toronto, Canada.—Prejel sem pismo iz stare domovine in ga pošiljam za objavo v Prosveti, ker sem prepričan, da bo zanimalo naše rojake.

Pismo je datirano 27. marca 1945 in na kuverti sta dva pečata: pečat vojaške cenzure za civilno pošto in okrajnega narodnega osvobodilnega izvršnega odbora v Metliki.

Pismo se glasi:

"Dragi svaki!

Zelo sem bila vesela, ko sem prejela Tvoje pismo in kar verjeti nisem mogla, da je resnica. Pišeš, da ste še vsi živi in zdravi, kar me je zelo razveselilo. Pri nas imamo zelo hude čase, toda danes trpi ves svet, zato tudi mi dobrovoljno prenašamo vse težave, saj smo prepričani, da bo kmalu bolje.

Slovenecem so veliko pomagali drugi narodi. Tudi Ti pišeš, da nabiraš za nas. To je zelo lepo od Tebe in potrudi se tudi v bodočnosti. Naša vojska je res potrebna; ker je zrastle iz ljudstva, jo vsi z veseljem podpiramo.

Sedaj pa naj Ti v kratkem opišem, kako je z nami. Mama je umrla v jeseni l. 1942. Z njo je bila sreča, da se je umaknila tej strašni vojni, ki jo mi doživljamo. Pri nas je drugače vse dobro. Naš Jožek pa je v vojni že dve leti, čeprav je zelo mlad, komaj 18 let star.

Minka je skupaj v službi z Matjašičem. Tina pa je učiteljica v Drašičih. Doma smo samo ate, Lojzka in jaz. Tine je tudi že precej časa v vojni, dočim je šla njegova žena in otroci v Italijo, kamor so šli od nas v velikem številu. Ona Ti bo že odtam pisala.

Na Selih je približno tako kot pri nas. Fantje so vsi v vojni

Rusko dekle se vrača v domovino iz nacističnega suženjstva. V deti je, da si je za plačilo nabrala precej zavojev.

SPOMINI IN DOŽIVLJAJI
Piše Andrej Godec

Scottsdale, Pa.—Ko so se z prila pisarniška vrata za delovno dobo, je najglasneje kričal Rudi Doberšek in zmerjal pisarje prokletimi mački in jim grozil, da jim bo vsa rebra polomil, ako se kateri gane s stola. Eden pisarjev je hotel pobegniti, ted pa mu je dal Rudi tako breco, da je zletel v drugi kot. Ako bi tudi z roko pograbil, mu bi gotovo vse kosti polomil, ker je bil močan kakor bik in silno razjejen.

Med tem časom se nas je zbrala velika skupina zunaj dvorane in čakali smo naše voditelje, da nam sporoče, če bomo šli na stavko. Slednji so prišli sodrug voditelj iz pisarne, nam sporočili, da se družba neče omečit, nakar so nam dejali, naj tak razglasimo vsem o stavki, ter povabimo, da se udeležijo seje Dolničarjevi dvorani, nakar bomo šli skupno v vse revirje ustavit obrat.

Tako se je tudi zgodilo. Ni poteklo dolgo časa, ko je bilo veliko naroda zbranega pri Dolničarju. Kakor hitro so naši voditelji skončali s svojimi govorji, smo šli ustavit vse delo, nato pa smo šli skupaj, kakor set tisoč, na Terezijo, na poljski, anzarški in vašerajski revir. V slednjem je delalo več ženskih in deklet, katere so čisti premog. Nato smo šli v tovarno za cement in ko so nas tam gledali, so pri tisti priči vsi zbrali domov.

Podali smo se tudi v Zagorje v Skalovac, Ojster in Hrastnik in tako so bili že prvi dan ustavljeni vsi premogovniki v bližini in daljni okolici.

Ni še poteklo 24 ur po ustavitju obratov v premogovnikih, je trboveljska družba dobila veliko vojakov, da jih sam vrag ni mogel prešteti. Zasedli so gručino, konjske hleve, barake in sploh vsako luknjo, da je bil strela nad njo. Čez dva dni pa so pričeli prihajati stavkolomci ali skebi, pa tudi nekateri na tovariški se so prevrgli v skebe, zato smo jih toliko bolj mrazili in sovražili.

Stavkolomce so vojaki in policisti spremljali na delo vsak dan in jame so bile zastražene do štirih popoldne, nato pa so skebe zopet domov spremljali golimi sabljami, bajoneti in petimi samokresi. Stražili so jo zato, ker so se bali, da bomo skebe pobili, če bi nam prišli roke, kajti vsak dan nas je bilo pred jama več kot 15 tisoč in oprezali na skebe. Nekajkrat smo se približali bliže jami, da vojaštvo nas je z nasajenimi bajoneti pregnalo.

Stavkolomci niso imeli prijetne čase, kajti vsi smo kričali na njih, ko so se vračali z dela, ter jih zmerjali s podganami in drugimi grdimi psovkami. Kaj jesiharji smo se drli in tulili "Prokleti kompanijski podporniki, podgane, Judeži škarpniki! Naše otroke ste izdali za Judeže groše!" To se je ponavljalo vsak dan.

Toda tiste čase so potrebovali rudarje v Vestfali na Nemškem in ko so skozi časopise razdeli, da je v Trbovljah veliko mlavcev brez dela, je nekaj premogovna družba poslala v Slovenijo dva agenta, ki sta bila

General Fred C. Wallace, poveljnik na Okinawi, čita napis spomenika na vojaškem pokopališču. Napis pravi: "Died for God and country—an American." Nič se ni spremenilo... Tudi v bivši Avstriji so dejali: "Padel za vero, dom in cesarja..."

(Dalje na 3. strani)

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavcar

(Nadaljevanje)

Debela solza se je utrlila Ferdinandu po tostem licu: "To mi zmeraj pripovedujete! Da sem star, da sveta več ne umem! In moj ubogi sin Francesco! Il povere Francesco! Čemu ga silite, da naj pozablje svojo prisego? Čemu silite mene, da naj prelomim slovesno svojo prisego? Povejta mi to, veličanstvi! Sploh, čemu se vtikate v neapoljske zadeve, ko vas tja nihče klical ni? Diavolo! Diavolo!"

Še je nekaj godrnjal, se nekaj togotil, izpil do dna svojo kupico, nato pa se naslonil v svoj stol in zaspal. Ker se je to že prej včasih zgodilo, se drugi dve veličanstvi temu nista dalje čudili. Potisnili sta svoja fotelja bolj proti oknu. Nekaj časa sta molčali.

"Ti, veličanstvo," je izpregovoril naposled cesar Franc, "sorodništvo mi dela skrbi, kakor vidiš, in narodi tudi! Populi mei! In sedaj bomo v dolgem času preživeli nekaj dolgočasnih kongresnih tednov!"

Aleksander je pristavil otožno: "In tvoj Metternich ti bo ležal v ušesih in tvoj Gentz ti bo pilil proklamacije, ki bodo vsaka volnejša od laškega olja!"

"Da, tako bo!" pritrjuje Franc in globoko vzdihne.

"Čemu vzdihuješ?" je odgovoril car lahko-dušno. "Rajši pogled, kako ju jaz gladim, tega pajka, tega Nesselrodeja, in tega fantasta, grofa Capodistriasa! Če bi ju hotel poslušati, bi ne spal niti eno noč!"

"Pa se bomo vendar dolgočasili, Aleksander Pavlovič!"

"Pa se bomo, ljubi moj avstrijski brati!"

"Pa kako ne?"

"Vsak kraj ima svoje razkošje, samo poiskati ga je treba!"

"Kar se tiče Ljubljane, sem pa res radoveden! Razjasni mi to, veličanstvo!"

Kadar sta bila visoka gospoda bolj židanega duha, sta se pogovarjala po ruskem načinu.

"Iskati je treba, Franc Leopoldovič! In zanesljivega adjutanta moraš imeti. Moj Manzurov na primer ni napačen fant!"

Ko ni avstrijski cesar ničesar odgovoril, nadaljuje Aleksander: Izprehaja se po mestu! V navadni meščanski obleki! Ogleda se kraj, ogleda kraj, ogledajo se ljudje. Včasih se naleti na mlado deklico, kar človeku nikdar ne škoduje!

"Pst! pst!" je zahitela Franc. "Kaj takega bi ne hotel udomačiti na avstrijskem dvoru!"

"Kakor ti drago, veličanstvo!" In car Aleksander Pavlovič je obmolnil.

Cesar Franc pa je po daljšem odmoru pričel nanovo razgovor: "Če ima človek svojo gospo soprogo, Aleksander Pavlovič, he, kaj pa to?"

"Veličanstvo," je odgovoril oni, "pusti me v miru z gospo soprogo! Ta mi itak povzroča obilo bridkosti! Pa da ti povem, kar sem ti hotel povedati! V spodnjem mestu, tam doli blizu dvostolpne cerkve je gostilna. V nji je dekletce, ki te postreže z belim kruhom in z domačim kislim vinom. Pravim ti, veličanstvo, to vino, dāsi se zarije kakor pijavka v želodec, je nekaj posebnega! Pravo zdravilo!"

"No! No!"

"Če naj ti dobro svetujem, naroči si še nekaj drugega! Ko se sem danes pri tvojih francoskih jedilih tukaj-le mučil, mi je prihajalo tisto na misel. Neprestano!"

"In kaj je to bilo, veličanstvo?"

"Nikar omedleti, ljubi brati! Pri tvojem obedu so mi venomer na misel prihajale Židanove kisle ledice in ves čas sem si želel, da naj vrag vzame tvojega francoskega kuharja, meni pa prinese skledico Židanovih kislh ledic. To ti je jed!"

"Kisle ledice!" je zastokal cesar Franc.

"Da, kisle ledice s čebulo, belim kruhom, s kislim vinom in z—Židanovim dekletom! To se ti ujema vse skupaj! Sicer pa ne pravim drugega, nego: pojdite, sire, in oglejte si vse to sami!"

Takrat se je prebudil kralj Ferdinand, in "važni" pogovor je bil pri kraju.

Poslovivši se od suverenov, je odšel cesar Franc v svoje notranje izbe. Ko je vstopil v odprto sobo, je tičal pri oknu pobočnik, ki je bil tisti dan v službi. Mladi mož je gledal na Kapucinski trg, si vihal črne svoje brčice ter se očitno dolgočasil. Že tedaj ni bilo na svetu bolj dolgočasne službe, nego je pobočniška!

"Grof Wallenstein!" je zaklical cesar ostro.

Mladi ulan se je stresel, se bliskoma obrnil ter stal kakor sveča. Nato pa je viknil:

"Befehl, Majestät!"

"Ne-e-k-je v mestu," je pričel cesar počasi, prav kakor bi mu ne-hotela beseda iz ust, "ne-k-je v mestu je gostilna, kamor zahaja rusko veličanstvo! He!"

Adjutant je še vedno stal kot sveča.

"Grof Wallenstein! Vitez Manzurov vam bo povedal, kje je ta gostilna! He!"

"Ni treba, veličanstvo! Sem sam že bil doli!"

Cesar Franc je pristopil k svojemu pobočniku, ga prijel za gumb pri uniformi, mu pogledal v oči ter dejal: "Sie, sie Windhund!"

Nato je odšel s smehljajočim obrazom.

Pobočnik grof Wallenstein-Wartemberg pa je bil čez mero srečen, ker ga je njega veličanstvo milostivo blagovolilo imenovati "Windhund".

DRUGO POGlavJE

Pariz se šteje prvak izmed voz. Štongrajtar si misli, on prvi je mož!

Z navadnim voznikom on skupaj ne gre. Logatčan in on, to že skupaj ne gre.

Tud birtnja mu streže, kar more in zna. In kakor gospodu kosilec ravna.

Domačih jedi pa štongrajtar ne je. Naj on kot grofiček jih jesti ne sme.

Lenčeki: Štongrajtar-Felot.

"Hoj, štonglajtar! Hoj, Urban! Počakaj no! Štonglajtar, lega no!"

Tako je klical možak, ki je drugi dan po dogodkih prvega poglavja gazil blato čez Dunajsko cesto tik špitalske cerkve. Belopikasta obleka in nekaj orodja, ki ga je nosil v rokah, je pričalo o njegovem zidarskem stanu. Tisti, kateremu so veljali zgorajšnji klici, je hodil onkraj ceste.

(Dalje prihodnjič)

Janku je šoka učenost šla v glavo kakor bi jo požiral s kruhom, zato pa ni ljubil poseda-nja s šolskimi knjigami.

"Ni hujšega v šoli kakor je odličnjak, ki nosi nekaj časa zvoncec, potem mu pa odklen-ka," je slišal od starejšega deč-ka, ki je prinašal iz meščanske šole srednje dobra sprichevala.

"Zdi se, da je Janko skozin-skozi uvaževal to preizkušeno modrost. Le ko je šlo za spre-jem v meščansko šolo, je bolj poprijel tudi za šolske knjige. Drugih že poprej ni zamenjal. Spočetka je bil kar lakomen raznih slikanic, potem je divjal s Tarzanom in ga oponašal v hosti. Zato mu je bil zelo ljub Jelenkamen, kjer je na mile vi-že preizkušal svojo urnost.

Naposled si je res lahko bi-stril pamet v meščanski šoli. Oče je držal svojo besedo in ni skoparil z denarjem za knjige

Razni mali oglasi

ŽENSKÉ

za nočno čiščenje

Stalno delo — Najboljša plača

Udobna služba

Oglasite se takoj v uposlovalnem uradu na 9. nadstr.

THE FAIR

State and Adams

ALL AROUND OPERATORS

Tudi dobra manikuristka

HARDING BEAUTY SALON

4019 W. Roosevelt Rd.

Crawford 8173

KROJAC—

"BUSHELMAN"

Priložnost trka na vaša vrata. Ano znate čitati in pisati angleško in ste zmogeli voditi malo krojaško delav-nico, potem dobite tukaj stalno služ-bo.—Zadovoljiva začetna plača. Pla-čane počitnice in prilika. postati vodja s povečano plačo.

Michigan Cleaners

1339 West 53rd St.

KROJAC

za splošno delo. Najboljša plača.

Garantirano stalno skozi vse leto.

ANTON MALKIEWICZ

8949 Commercial Ave.

HAND SEWERS AND BUNDLE

MAKERS

Dobra plača.—Stalno delo

A. L. HERMAN

412 So. Market St.—Tel.: Web. 4284

PAINTERS

Najvišja plača—stalno delo

Prijavite se takoj na:

8040 So. Racine Ave.

Phone Triangle 0606

WOMEN—GIRLS

Full time 8 A.M. to 4:30 P.M. or part time 5 P.M. to 10 P.M. Light, clean bindery work. Good pay. Pleasant working conditions. Steady all year.

Excellent transportation

S. K. Smith Co.

2857 NO. WESTERN

Men-Exservice Men

This is it. Get set now with a post war future. We need

PLANT HELP

Unskilled or light duty work. Top salary. Time and half over 40 hours.

Good working conditions

Universal Zonolite

Insulation Co.

2601 W. 107th St.

WANTED

Shipping Clerk

40 HOURS

6 DAY WEEK

Time and half over

Post War Opportunity

GOOD PAY

1631 W. Carroll

Seeley 7700

DEKLETA in ŽENE

Lahko, prijazno delo; stalno, dobra

plača. Zavijanja tort in "pies."

Moderno osobje

Farm Crest Bakeries

4550 W. Jackson Blvd.

in za vse, kar je potreboval fant. Novi izdatki so se zelo poznali družini, kajti oče je manj zaslu-žil kakor nekoč, a otroci so vsak dan več pojedli. Vsi so že drgnili šolske klopi in raztrgali zmeraj več obleke. Draginja je pa rasla. Vendar so za Janka radi utrpeli.

(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

SPLOŠNO HIŠNO DELO

kuhati za 2

Nič težkega pranja

Svojo sobo in kopalnico

Tel. Fairfax 4225

ORDER FILLERS

3 ženske nad 18 let. Izkušene imajo prednost. Stalno, dobra bodočnost.

Dobra plača

CENTRAL CAMERA CO.

228 S. Wabash, 3. nadstr.

ŽENSKÉ

OPERATORICE

Izkušene—"Single or double needle" za delo na uniformah za strežajke. "Bibs and bar aprons." Stalno Povojna bodočnost.

INDIANA GARMENT

MFG. CO.

215 No. Aberdeen

POTREBUJEMO

GENERAL MACHINE

OPERATORJE

Prijazno delovno stanje

NAJVIŠJA PLAČA

Stalno delo. Oglasite se pri:

BASTIAN BLESSING

CO.

4201 W. Peterson

ZA NOČNO DELO

POTREBUJEMO TAKOJ

Inspectors

Tool Makers

Turret Lathe Operators

Drill Press Operators

Engine Lathe Operators

Prijavite se pri:

PYLE NATIONAL

1334 N. Kostner

DEKLETA

Imamo odprto službo za

STENOGRAFIŠTKO

TIPKARICO

40 ur dela v tednu. Dobra plača

Izvrstno delavno stanje

Stalna služba po vojni

CARLSON BUILDING

SPECIALTIES

2891 SO. HILLOCK

KNITTERS

To work on flat and circular sweater power machines

Also

CUTTERS

5 day week. Time and ½ for overtime

Excellent working conditions

WELL KNIT MILLS

224 S. Market St. 7th floor

FRANKLIN 9803

FINISHERS

Alteration Hands

for

WOMEN'S EXCLUSIVE SHOP

Daylight airy workrooms

GOOD SALARY

Apply between 9 and 11 A. M.

MISS MARTHA (3rd fl.)

BLUMS INC.

624 S. Michigan Ave.

SALES CLERK

BUSHELMAN

FUR CUTTER

CABINET MAKERS

WAREHOUSE MEN

PORTERS

Day & Night Moppers

Day & Nite Watchmen

Apply

MANDEL BROS.

11th Floor

EMPLOYMENT OFFICE

Razni mali oglasi

Prve vknjižbe na posojila za pre-novljenje in refinanciranje, dobite po zmerni obrestni meri pri:

KORUNA SAVING & LOAN

ASSOCIATION

2832 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Rockwell 0538

ŽENE—DEKLETA

Splošno delo v uradu

Delo v vaši sosedščini

Stalna služba

Povojna bodočnost

Jim Foster Clothes

2250 S. Spaulding Ave.

MOŠKI—DEKLETA

ŽENSKÉ

za splošno tovarniško delo

Izkušeni ali brez izkušnje

Lahko—čisto delo—po dnevu

Dobra plača—stalna služba

MODERN BOXES, Inc.

4949 So. Pulaski Rd.

MI VAS NAUČIMO!

Ne zahtevamo izkušnje

Prijazno delo v naši

MODERN LAUNDRY

48 ur na teden

Stalno delo Dobra plača

HOTEL SHERMAN

Corner Clark and Randolph sts.

Personnel Dept. Room 241

MOŠKI

"EX-SERVICE" MEN

ZA DELO V "GRAIN ELEVATOR"

Unijska plača. 48 urno delo

Čas in pol za nadurno delo

Prilika za napredek

KENSINGTON

ELEVATOR CO.

124th in Cottage Grove Ave.

Tel. Pullman 0917

Garage Night Man

Also

COMBINATION

Metal Man

& Painter

STEADY WORK -- GOOD PAY